

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

51. Petri Cauallinae illustris obitus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

dierum quadraginta itinere traiectis Heliopolim venit, nunc vulgò Alepam in Syria, tùm Alexandreram seu Scandronam ex qua mari Mediterraneo Hydruntem appulsus percursa Gallia Germania, & Hispania, Indicam nauigationem Vlyssipone iterauit Aprilis sexto & decimo anni 1618. equidem tunc seram, sæpiùs infelicem, semper ancipitem, ob stas ventorum periodos qui tardiores ad discessum naues aut medio in cursu deserunt, aut compellunt, rafa inter insulam S. Laurentij & Africam ora in Mozambico hyemare, infestissimo Europæis cælo, quanquam nec eò vsque distulit lues quædam naues in nosocomia totidem vertere, quarum altera, è nostris in Sinas duos & viginti; duodecim altera in Iaponiam vehebat. Vix oram Africæ bimeltri legerant cum pestis illa repente se fundens lethales statim notas in contactis prodebat. Paucos præterit immunés, in quibus ipse Trigaultius tunc solùm decubuit cùm valere alij cœperunt, & virium robore morbum denique expugnauit; ex iis quos secum ducebat quinque non integro dierum tredecim spatio in mari sepeliuit. Hoc societatis homines tributum annum persoluunt Oceano, seu Deo potiùs, eiusque gloriæ cuius in iis studium tam certa pericula adedò non retardant, vt è contratio apud Generalem multorum annorum ambitu ea sibi depolcant, & quidem iuuenes non è triuio lecti, sed iis instructi dotibus, quæ sint muneri tanto pares. Neque alexæ ignari quam subeunt, certè vel ex quo dominum Lusitania mutauit ex decem & septem qui potu soluerant; nouem iter consumpsit. Paucis deinceps annis ex vndequadraginta, mare viginti sepeliuit. Nouemdecim antea Vlyssipone conscenderant, Ex iis præter tres seminiuos nemo Indias attigit. Philippus Trigaultius Nicolai frater, paulò quàm applicuisset Goam interit. Sed quinarium illum quem mari sepultum diximus magnoperè illustrat P. Paulus Cauallina, patria Bononiensis, Italus natione, Mathematicis excellens, sed gradu virtutis excelsior: Deo in Indias vocanti, obtemperauit agrè ac timidè, vt peruincendi metus difficultas obedientiæ præmium augetet. Reputabat animo se in itinere moriturum, nec satis capiebat cui bono Italiam sua opera priuaret, non colaturus eam in Indias. Exagitauitque hic illum timor quoad extra Europam nauigauit; aliunde apud se statuebat, parendum omninò vocanti se Deo seu victurum inter Indos, seu viuendi finem in mari facturum. Et verò fortiter paruit, fuitque valentior animus ad vindicandam sibi pugnantem naturam quam ad deprimendum animum naturam, quam illi de se victoriam arduam pensauit Deus (quo ferè assollet) suauissimo tùm desiderio moriendi, tùm eius desiderij cumulo, morte videlicet, præter magnanimam obedientiam, charitatis merito quaesita, & insigni: consolabatur iacentem Trigaultius quod non videretur eius morbus vt aliorum pestifer, & lethalis. Cui Paulus futuri conscius, cuiusmodi cùmque sit morbus, inquit, certo moriar, quod tam hilari animo affirmauit vt rogandum putarit Trigaultius vnde idem

51.
Petri Cauallinae illustris obitus.

tam certum haberet, data fide secreti respondit, se cum P. Terentium cerneret ex lue mortifera conclamatum, vitam suam Deo pro illius vita magno desiderio despondisse, scire se ratum à Deo habitum id vorum; ceterum immensas debere se Deo gratias, quod se hominem nihili tanto viro succidaneum admisisset, qui magno præ se intervallo futurus erat utilior, nec Trigaultio scitanti quicquam præterea retulit, sed sexto quàm ægrotarat die obiit, scripsitque Trigaultius vidisse neminem tam certa proximæ salutis fiducia gestientem: animum agenti, & interclusa iam voce, Trigaultius quo recreaturus illum esset probè gnarus, in aurem illi tacitè iubilum D. Bernardi succinuit. *Iesu dulcis memoria, &c.* At is tam dulci exitus nomine, collecta ut potuit voce, sic ut audiretur canens, & moriens securus est canentem. Vitam huic socij Sinensis expeditionis, acceptam retulerunt; oraturum enim se pro extinguenda lue receperat, & nuncupatum ab iis votum quoddam S. Xaverio oblaturum. Eius itaque morte, desierunt mori, & itineris reliquum sani peregerunt: ac promontorium quidem bonæ spei Julij 25. aggressi sunt, sed ante diem Octobris quartum Goam non licuit tangere, vbi relictis qui studia nondum absoluerant, cum aliis Macaum anno sæculi nono & decimo vertente applicuit. Præcurerat aduentum eius fama, & optatissimus afflicto comparuit, vim enim donorum pretiosam, & ingentem vehicula Principibus Christianis Sinatum Imperatore dignam, horarias præsertim machinas, libros, & tabulas, (omnia labor exquisitæ manus) quæ annis abhinc denique non paucis magno Christianæ rei compendio Regi oblata videbimus. Attulit quoque sacras reliquias, & suppellectilem altarium splendidam; eius quo potissimum egebant nostri spes magis quàm aliquid ratum & liquidum, commeatus nimirum ad sustentationem operarum. Ad hæc multa prærogatiui iuris, quædam species magis quàm necessaria, quæ Inspector & præpositus Prouinciæ questus sunt in Europam ab eo impetrata; longè grauius exposulaturi, si angustia illi Ecclesiæ, ac prope quotidie vacillanti, quod per eum non litit, secum duxisset Episcopum, quem nec potuisset in Sinas inducere, & nostros omnes apud gentem lege ac natura exteris inimicam, in discrimen vltimum coniecisset. Euicit quidem ut ab Iaponia distat Sinæ, Viceprouinciæ nomine per se regerentur, cum præter duodecim socios, paucas sedes, nullum Collegium haberent, nisi erepta Iaponia Macaum iis tribueretur. Hæc ab Aquaiua cadente iam senio concessa, successor Vitelleschus ex reuerentia rescindere noluit, sed cauit ne inter Sinas, & Iapones, nostri mutuis inuicem necessariò apti, fulciendique præsidii aliquid caperent detrimenti, si duobus subessent Præpositi. Quare decreuit vtrouque, seorsum singulis fore ius suum integrum regendi, sed ab vno tantum Inspectore, seu Visitatore Prouinciæ suspensum. Facultate præterea sacri recto capite celebrandi diu expetita, tanti dignitatem mysterij à vulgi contemptu vindicauit. Sinis enim præterquam

præterquam quod deformis est nuda crinium structura; etiam caput aperire vile habetur, & rutticum. Hanc à Paulo quinto Trigaultius, facultatem breui diplomate reportauit anno 1615, vigesimo Martij à sacris quæstoribus condito. Verum ea lege ne vulgari pileo vterentur, sed quo soliti essent in sacris pulpitis: aut qui alioqui haberet aliquid maieftatis. Postremo nostris indulfit Pontifex vt idiomate Sinenfi diuinos codices redderent, non plebeio illo, & omnibus noto, sed Literatis peculiari, & proprio, tamque diligenter, & religiosè non modo vt sensuum interpretatio textui, sed verba etiam quoad fieri posset responderent. Verum qui præerant, opus haud ita necessarium laboris tamen adeò lubrici, diuturni, & ardui Patrum nemini credendum iudicantur quantumuis in ea Literatorum lingua plus annis triginta versato, imò quod Sinenfibus dabatur ad sacros ordines promouendis vt possent eodem sermone ad aram vti, administrare sacramenta, & pensum officij Ecclesiastici persoluere, non constat vnquam reipsa vsurpatum; his ad initium anni 1620. narratis, qui nouum imperio Regem dedit priusquam de illo, & conuersione Reipublicæ agamus, reuifendus est nobis in Cocincina Buzomius illius conditor expeditionis, quem illic ante quinquennium, magnas gerentem expectationes reliquimus.

Ac principio quidem fluebant illi omnia ex voto magnis ethnicorum accessionibus ad Christum, formabátque is suos Neophytos ad eam animi & morum sanctitatem quæ esse aliis censura posset. Et erat hæc odij euula, quo illum tacitè prosequerentur Onsaij sacrificuli idolorum, post fundata præcipuè templa duo, quibus construendis larga Christianorum magnificentia, & in frequentandis egregia pietas eorum oculos acerbè perstrinxit. Sed eorum furorem occultum premebat Buzonij gratia apud Regem, qui aduentem non modo humaniter & honorificè, verbis, & muneribus ornat, sed amplam illi fecerat potestatem, Christum prædicandi ædificandi templa, Christianorum numerum absque numero augendi. Quibus Macai auditis mittitur qui ea exploret; additur eunti Sacerdos alius Franciscus Pinna operam ibidem Buzomio iuncturus. Pinna secundus, & florens ad animarum salutem aditus primis diebus mirificè blanditur, sed tanta paulò post tempestas ingruit, vt tantum non perderet funditus quicquid antea partum erat. Cocincinam quod pridem scripsimus, vt Egyptum Nilus, statè quotannis ingentes pluuiæ, & fluminum ex iis immensæ restagnationes, vbertim fœcundant. Verum huius æui annus decimus septimus, pertinacissimo sereno, ita eam sefellit expectationem, vt ne stilla quidem, cælo velut irato & æneo flueret, exclusaque serendi copia, certoti regno instaret fames. Huic auertendæ, cum sacris nefandis, fatigatos Deos, cælumque Bonzij non mollirent, mali causam inter se, non errantem naturam, aut elementa deuia esse statuerunt, sed scelus, cuius spreta, deserta, proffigata, patriorum Deorum maiestas poenam repeteret; proin nullo eos posse piaculo efficacius placari quàm Patrum.

Eff. 2.

51.
Siccitas ecclesiæ Christianis impertur.